

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZRAKA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA SA MJERNIH STANICA SISTEMA ZA PRAĆENJE KVALITETA ZRAKA ZA MJESEC SEPTEMBAR/RUJAN 2006.GODINE

Na osnovu člana 9. Pravilnika o monitoringu kvaliteta zraka (Sl.novine FBiH, broj:12/05) nadležno Ministarstvo za poslove zaštite okolice informira javnost o kvalitetu zraka na osnovu podataka dobivenih iz instaliranog Sistema za praćenje kvaliteta zraka na području Tuzlanskog kantona.

Članom 2. Zakona o zaštiti zraka (Sl.novine FBiH, broj: 33/03) definisane su granične vrijednosti kvaliteta zraka, ciljane vrijednosti kvaliteta zraka, pragovi upozorenja i pragovi uzbune.

Granična vrijednost kvaliteta zraka – znači nivo određen na osnovu naučnog znanja ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen;

Ciljana vrijednost – znači nivo određen sa ciljem izbjegavanja više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće;

Prag upozorenja – znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije;

Prag uzbune - znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci;

Opaska: Mobilna stanica bila je instalirana na području općine Lukavac (lokacija benzinske pumpe „Junuzović“) od 26.08.2006. godine do 11.10.2006. godine. Od 18.09.2006. godine do 25.09.2006. godine mobilna stanica (kombi vozilo) je bilo na servisnom pregledu u Sarajevu.

Mjesečne vrijednosti za septembar/rujan 2006. godine

Polutant	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS4-BEKTIĆI			MS5-CERIK			MS7-MOBILNA		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA			LUKAVAC		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	26,5	43,6	14,2	-	-	-	29,4	40,5	17,4	-	-	-	24,4	32,9	12,4	28,3	36,9	15,4
SO ₂	µg/Nm ³	-	-	-	7,3	25,6	3,9	4,9	10,1	1,1	-	-	-	32,0	53,8	12,1	11,8	21,7	5,5
NO ₂	µg/Nm ³	15,9	22,4	10,9	26,0	40,0	1,4	9,7	12,5	4,7	-	-	-	14,3	22,2	9,4	-	-	-
CO	mg/Nm ³	0,59	0,80	0,40	0,59	0,80	0,30	0,39	0,80	0,10	0,34	0,50	0,20	-	-	-	0,50	0,60	0,20
O ₃	µg/Nm ³	35,5	50,1	20,8	7,4	12,0	3,4	38,8	46,4	29,8	42,3	59,3	23,5	-	-	-	16,0	27,7	2,6

Tablica vrijednosti za pojedine pokazatelje kvalitete zraka utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka („Sl. Novine Federacije“, broj: 12/05)

Zagađujuća materija/Vrijednosti propisane Pravilnikom	Prosječna godišnja ciljana vrijednost (µg/m ³)	Prosječna godišnja granična vrijednost (µg/m ³)	Prag upozorenja (satni period uzorkovanja)	Prag uzbune (satni period uzorkovanja)
Sumpordioksid (SO ₂)	60	90	400	500
Azotdioksid (NO ₂)	40	60	320	400
Ugljenmonoksid (CO)	-	-	-	-
Ozon (O ₃)	-	-	192	240
Ukupno lebdeće čestice (ULČ – PM _{2,5})	75	150	-	-

U Poglavlju V. Plana interventnih mjera (Službene novine Tuzlanskog kantona, broj: 9/05) u slučajevima prekomjernog zagađivanja zraka definisane su EPIZODE povećanih koncentracija pokazatelja kvaliteta zraka

Epizode povećanih koncentracija pokazatelja kvaliteta zraka na području Tuzlanskog kantona su:

- A. PRIPRAVNOST
- B. UPOZORENJE
- C. VANREDNO STANJE

Epizode se proglašavaju ukoliko koncentracije jednog ili više pokazatelja kvaliteta zraka prelaze vrijednosti za pojedine epizode navedene u *Tablici* na najmanje tri imisione stanice, u vremenu prethodna tri dana sa najmanje 6 izmjerenih satnih vrijednosti u toku jednog dana i da navedena vremenska situacija može da uzrokuje povećan nivo vrijednosti u toku jednog dana.

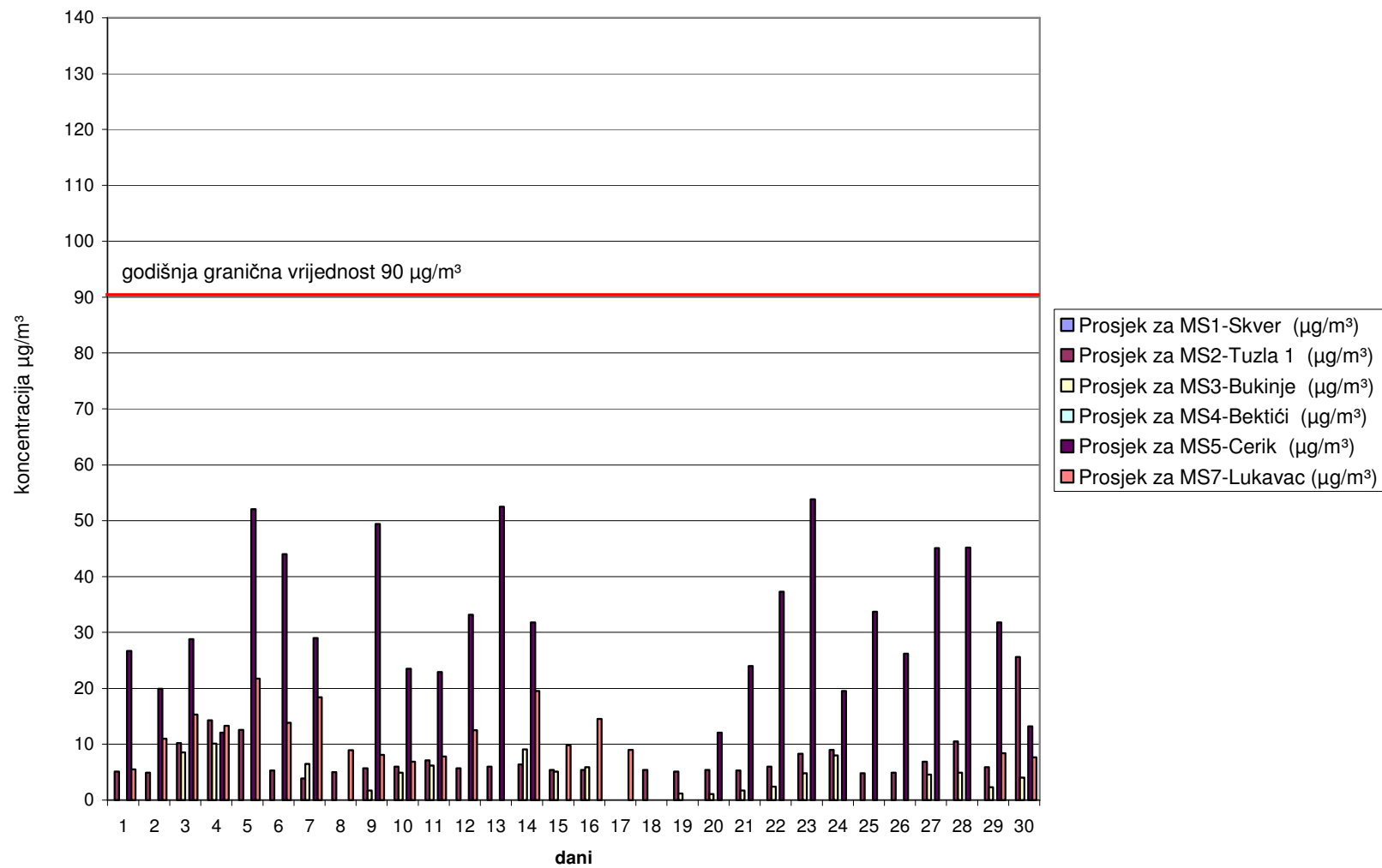
Tablica: Utvrđene vrijednosti kvaliteta zraka za epizodne situacije

Pokazatelji kvaliteta zraka	Utvrđene satne vrijednosti ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
	Za epizodu pripravnosti	Za epizodu upozorenja	Za epizodu uzbune
Sumpordioksid (SO_2)	200	400	500
Azotdioksid (NO_2)	160	320	400
Ugljenmonoksid (CO)	10.000	20.000	25.000
Ozon (O_3)	100	190	240
Ukupno lebdeće čestice (ULČ)	250	500	625

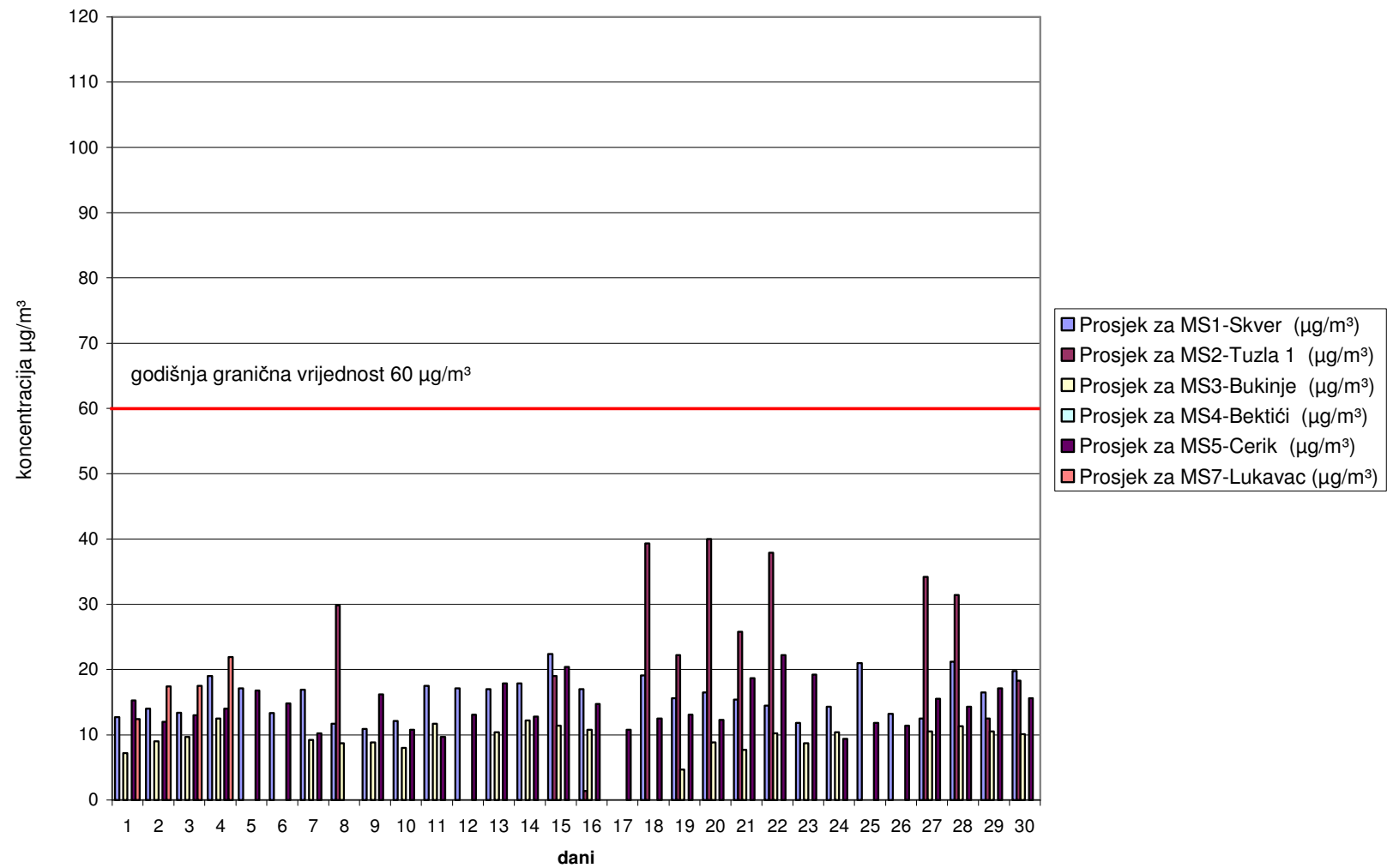
Tablica: Utvrđene vrijednosti broja satnih intervala kada su koncentracije polutanata prelazile vrijednosti za epizode:

BROJ SATNIH INTERVALA U MJESECU KADA SU KONCENTRACIJE POLUTANATA PRELAZILE VRIJEDNOSTI ZA EPIZODE:															
GODINA 2006	MS1 SKVER			MS2 BKC			MS3 BUKINJE			MS4 BEKTIĆI			MS5 CERIK		
	TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
EPIZODE	PRIPRAV NOSTI	UPOZORE NJA	UZZBUNE	PRIPRAV NOSTI	UPOZORE NJA	UZZBUNE	PRIPRAV NOSTI	UPOZORE NJA	UZZBUNE	PRIPRAV NOSTI	UPOZORE NJA	UZZBUNE	PRIPRAV NOSTI	UPOZORE NJA	UZZBUNE
PM _{2,5}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SO ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
NO ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
O ₃	7	-	-	-	-	-	6	-	-	28	-	-	-	-	-

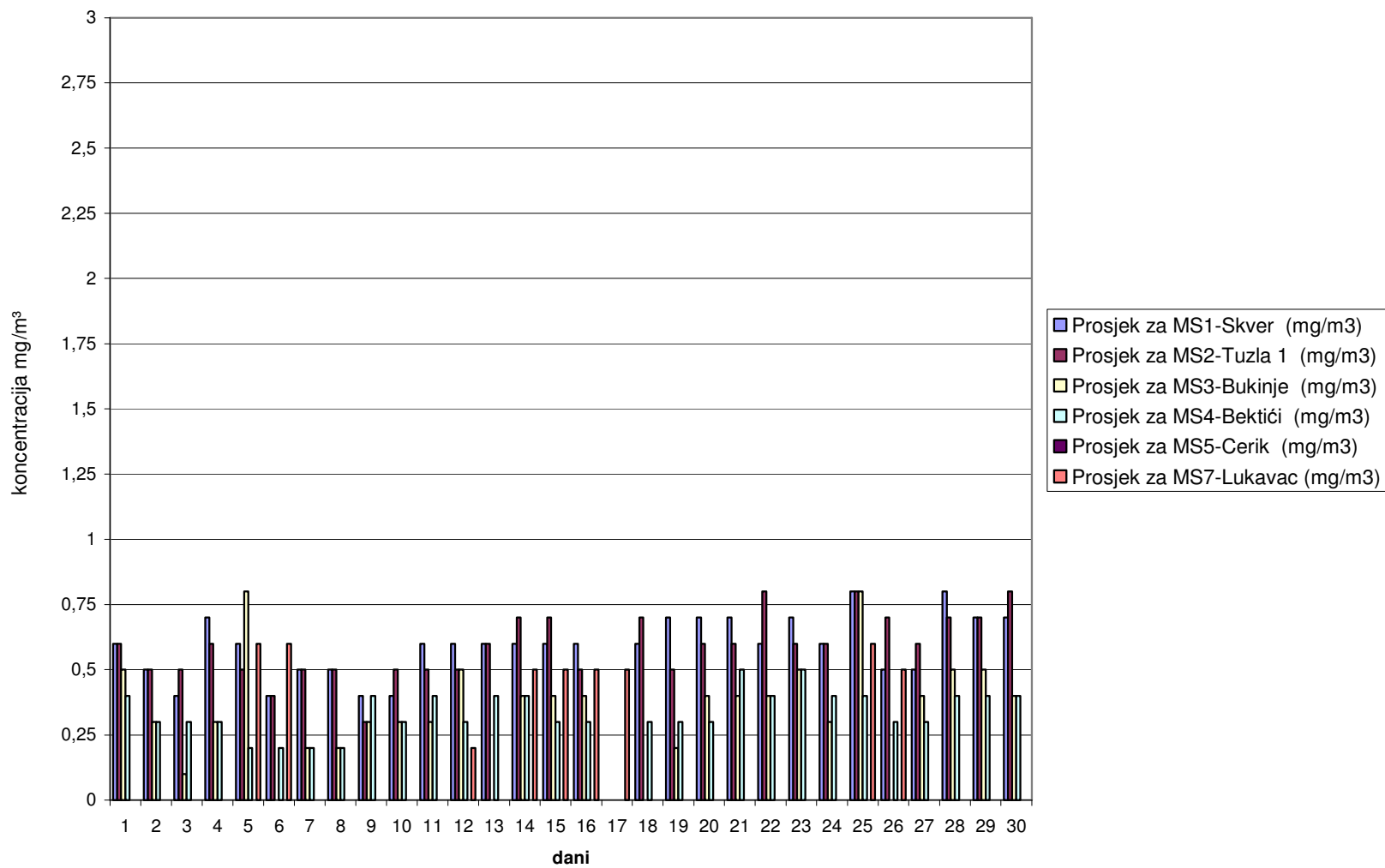
U vrijeme prekoračenja pragova upozorenja i pragova uzbuna, epizode upozorenja ,odnosno epizode vanrednog stanja se nisu proglašavale obzirom da izmjerene koncentracije ovih polutanata nisu prelazile pomenute pragove na najmanje tri imisione stanice, u vremenu od tri prethodna dana sa najmanje šest izmjerenih satnih vrijednosti u toku jednog dana, što je u skladu sa važećim Planom interventnih mjera u slučajevima prekomjernog zagađenja zraka („Službene novine TK“, broj: 9/05). srpanj 2006. godine.

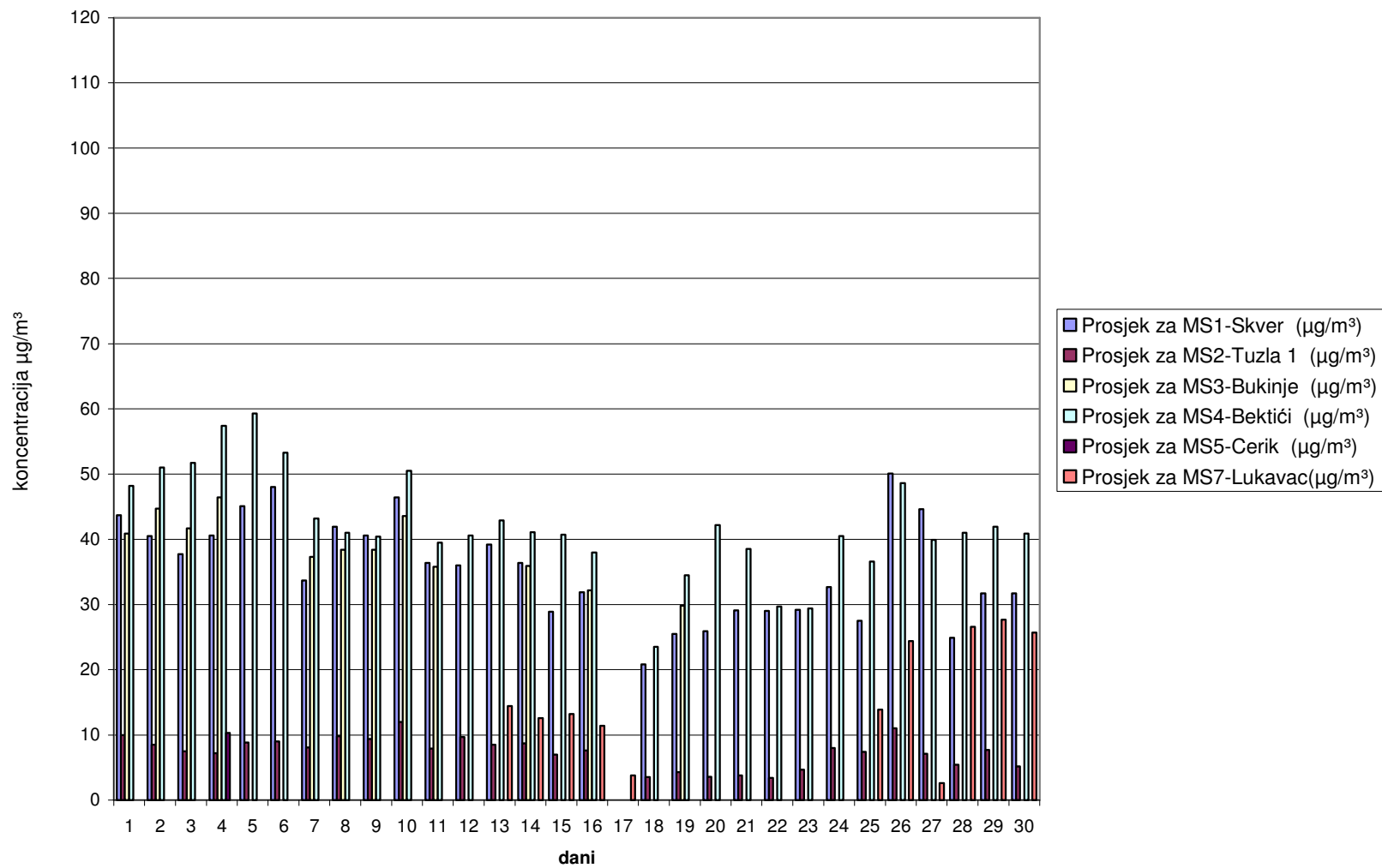
Slika 1. Grafički prikaz prosječnih dnevnih vrijednosti sumpordioksida (SO₂) za mjesec septembar/rujan 2006. godine

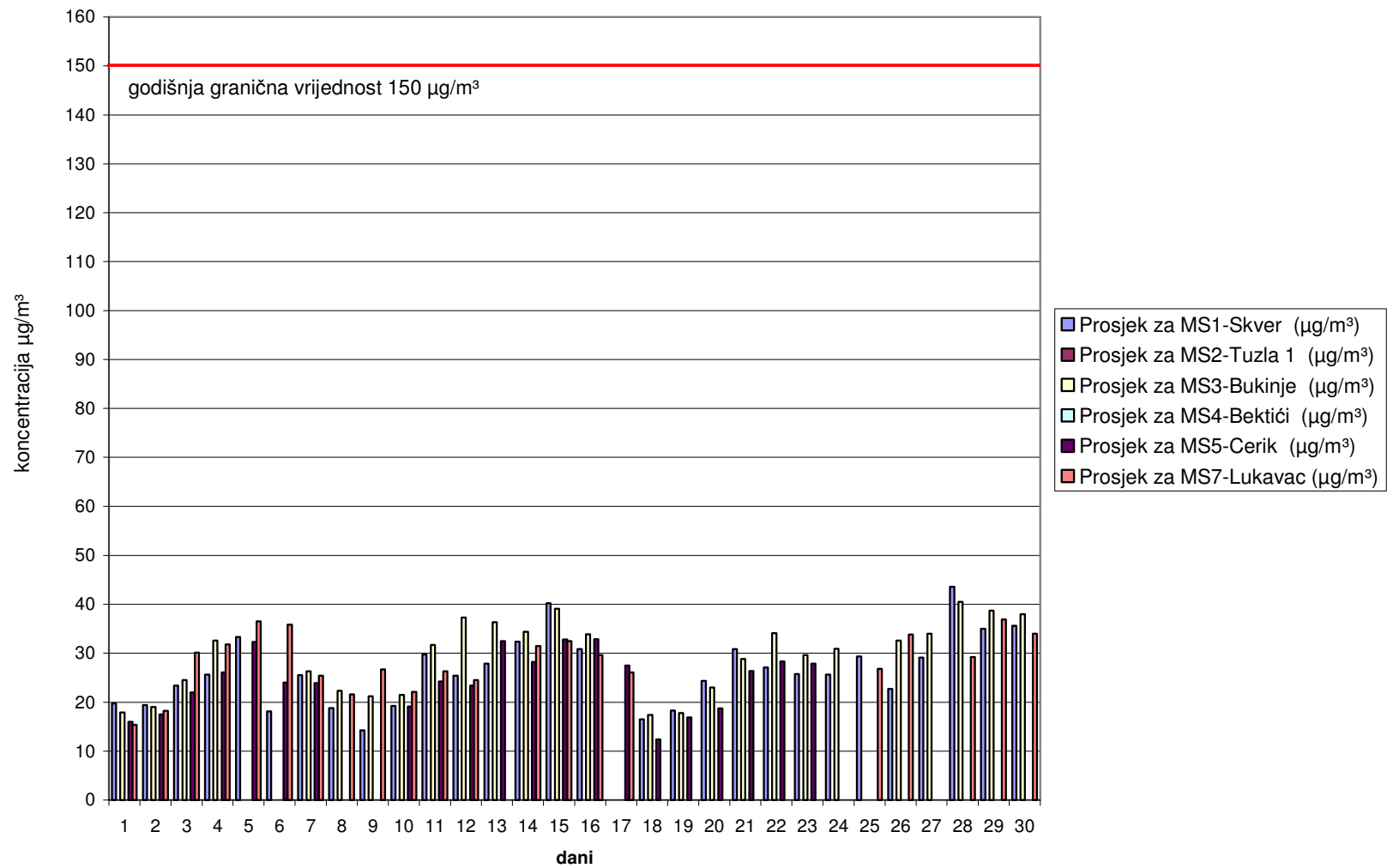
Slika 2. Grafički prikaz prosječnih dnevnih vrijednosti azotdioksida (NO_2) za mjesec septembar/rujan 2006. godine

Slika 3. Grafički prikaz prosječnih dnevnih vrijednosti ugljenmonoksida (CO) za mjesec septembar/rujan 2006. godine

Slika 4. Grafički prikaz prosječnih dnevnih vrijednosti ozona (O_3) za mjesec septembar/rujan 2006. godine

Slika 5. Grafički prikaz prosječnih dnevnih vrijednosti prašine ($\text{PM}_{2.5}$) za mjesec septembar/rujan 2006. godine